

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Questio secunda. Vtrum tradere mutuum sub vsura sit licitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Ad quartū dicendum q̄ oēs solemnitates veteris legis fuerunt institutae in cōmemorationē alicuius beneficii diuini, vel iam exhibiti, vel figurati. Et quia inter oīa beneficia mundo exhibita præcipuum & generalissimum fuit beneficium creationis, inter exhibēda autē præcipuū futurum erat beneficium redemptionis pro passione Christi. Ideo obseruantia sabbati in qua commemorabatur beneficium creationis, seu quies ab operibus creationis, & in quo figurabatur quies corporis Christi, in sepulchro post opus redemptionis fuit potissima & præ aliis cōmemoranda. Alię verō solemnitates celebrantur propter aliqua particularia beneficia, propter quod eis prætermissis fit mentio de solo sabbato inter præcepta decalogi quę dantur toti communitati.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum tradere mutuum sub vsura sit licitum.

Tho. 2. 2. q. 78. ar. 1.

Deinde queritur de vsura. Et primo vtrū tradere mutuum sub vsura sit licitum. Et videtur q̄ sic, quia cuiuslibet licitum est consulere indemnitati suę, contingit autem q̄ aliquis concedens mutuum alteri, recipit ex hoc damnum quatenus ex pecuniā sua lucratus fuisset si eam habuisset, ergo videtur quod talis possit pro indemnitate sua aliquid recipere vltra sortem.

2. Item vnusquisque tenetur de debito honestatis aliquid compensare ei qui sibi gratiā facit vt dicitur. 5. Ethi. sed illa qui pretium, aut mutuum dat, gratiā facit ei, ergo recipiens mutuum tenetur tradenti aliquid recompensare. Sed non videtur esse illicitum obligare aliquem ad illud ad quod exiure naturali tenetur, ergo non videtur esse illicitum, si aliquis mutuans alteri pecuniam deducat in obligatione aliquam recompensationem.

3. IN CONTRARIVM est quod dicitur Luc. 11. Date mutuum nihil inde sperantes, quarto etiam Ethi. dicitur hoc esse turpe lucrum. Et primo Politi. dicitur quod vsura est præter naturam.

4. RESPONSIÓ. Circa quæstionē istam videnda sunt duo. Primum est vtrū accipere vsurā pro quocunq̄ mutuo sit licitū. Secundum est vtrū aliquo modo possit esse licitum in mutuis aliquid recipere vltra sortem.

5. Quantum ad primum dicendum q̄ accipere vsurā pro pecuniā mutuata est secundum se iustum, quod patet sic, quia vendere vnum vt duo, & recipere duo propter vnum est illicitū. Sed hoc fit in vsura, ergo &c. Maior patet, quia cum iustitia consistat in quadā aqualitate (vt patet ex 5. Ethi.) vendere ea quę sunt vnum tanq̄ duo & recipere pro eis pretiū quasi pro duobus distinctis est cōtra aequalitatem, & per consequens contra iustitiam propter quod est illicitū. Minor enim sic declaratur. Quædā enim res sunt quarum vsus est ipsarū consumptio, sicut vinum consumitur bibendo, & cibus comedendo. Et in talibus res vel vsus quoad translationē in alterū nō possunt seorsum computari, quia vnum nō potest sine altero transferri. Si ergo quis velit seorsum talem rem vendere & seorsum vsum rei, vendit eadem rem bis: vel vendit eidem id quod est iam suum quod idem est. Quia per vnā venditionem totū transfertur. Et ideo talis manifeste peccat cōtra iustitiam. Hoc autē fit in vsura in qua aliquis vltra pecuniam mutuam, vel vinū seu bladum, petit sibi duas recompensationes, vnā quidē recompensationē aequalē. Aliam verō quasi pretium vsus quod vsura dicitur. Alia verō sunt quorū vsus nō est ipsius rei consumptio sicut in domo, equo, & huiusmodi. Et in talibus seorsum potest vnusq̄ cōcedi pro determinato pretio, vt cum aliquis donat alicui domum reseruatō sibi vsu, vel e converso quando concedit vsum rei reseruatō sibi dominio, & in talibus recipere aliquid vltra rem traditā propter vsum rei non est illicitū nec in talibus est vsura. Et sic patet primum. q̄ vsura est illicita de se, etiā secundum Philosophos morales. Prohibetur etiā iure diuino in vet. & nō vlt. propter quod Clemens. V. in concilio Vien. decreuit omnes dicentes vsuras esse licitas, tanquam hæreticos puniendos. Cap. ex graui.

6. Quantum ad secundum aduertendum est q̄ accipere realiquid in mutuis vltra sortem potest esse dupliciter. Vno modo tanq̄ pretium mutui, vel rei mutuatae & sic nunquam est licitum, sed est vsura vt patet ex his quę di-

ta sunt statim. Alio modo tanquam stipendium laboris seu seruitiū ipsius mutuantis, & sic istud posset esse in casu licitum. Verbi gratia, si aliquis auctoritate illius qui præest Reipub. ordinaretur seu statueretur ad tradendum mutuum indigentibus, & de hoc seruiret Reip. in qua sunt plures qui mutuis indigēt & nisi inuenirent qui eis mutuum traderent notabiliter damnificarentur, & per consequens Resp. in eis, si talis inquam tradens gratis mutuum reciperet pro seruitio quod cōmunitati exhibet aliquid certum salarium annuatim taxandum auctoritate illius qui præest Reip. non videretur esse illicitū, quia quilibet seruiens Reipub. de seruitio licito & Reip. necessario meretur mercedem seu remunerationem. Sed talis de quo statim dictum est seruiret Reipublicę de seruitio licito ex quo gratis mutuum traderet nec vltra sortem aliquid peteret, seruitium etiam tale est Reip. necessarium, quia sine mutuis multum deperiret de bono regimine & vtilitate ciuitatis, quia non solum singulares personę notabiles, sed etiā ipsa cōmunitas in quā plurimis partibus indigent mutuis pro certis & arduis, ac necessariis negotiis expediendis, ergo seruiens & se ac sua exponens pro tali seruitio exhibendo Reip. a singularibus personis meretur mercedem ex tali labore & seruitio. Et si eis taxetur merces huiusmodi auctoritate Reip. non videtur illicitum: quin potius iustum & debitū, sed istum modum non legi nec auidi alicubi statutum vel ordinatum.

7. Ad primum arg. dicendum quod ille qui dat mutuum potest absque peccato in pactum deducere recompensationem danti per quod sibi subtrahitur aliquid quod debet habere, hoc enim non est vendere vsum pecunię, sed damnum vitare, vt si aliquis mutuans pecuniam dicit se teneri alteri infra certum tempus ad illam iustā pecunię quā si nō solueret perderet pignus maioris valoris, talis posset sine peccato ducere in pactum quod recipiens ab ipso mutuo talem pecuniā teneretur ei de damno nisi solueret intra determinatum tempus, sed recompensationē damni quod posset prouenire ex eo quod de pecuniā sua mercaretur non potest licite in pactum deduci, quia nō debet vendere id quod non habet & quod potest multipliciter impediri.

8. Ad secundum dicendum per interemptionem minoris, ille enim qui tradit alteri mutuum sub vsura nō facit ei gratiam, nec ex esse etia beneficium hoc procedit, sed ex affectu priuato quo quis querit lucrum suum cum damno alterius propter quod recipiens non tenetur ad aliquam recompensationem.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum vsurario non repetenti aliquid vltra sortem, vel si receperit, postea restituit, teneatur qui mutuum ab eo accepit, facere aliquam recompensationem.

Tho. 2. 2. q. 78. ar. 2.

Secundo queritur vtrum vsurario nō repetenti aliquid vltra sortem, vel si receperit, postea restituit, teneatur ille qui mutuum ab eo receperit, facere aliquam recompensationem. Et arguitur quod sic, quia idem videtur esse iudicium de illo qui gratis dedit mutuum & de vsurario qui vsuras non receperit, aut si receperit restituit. Sed danti gratis mutuum recipiens tenetur ad antidota, hoc est, ad aliquam recompensationem, ergo similiter recipiens mutuum ab vsurario (qui nec vsuras receperit, & si receperit eas restituit) tenetur ei ad aliquam recompensationem.

2. Itē naturali aequitate recipiens beneficium obligatur ei qui dedit. Sed recipiens mutuum a tali vsurario recipit ab eo beneficium cū in aliquo iuuetur & in nullo lædatur, ergo tenetur ei ad aliquam recompensationem.

3. IN CONTRARIVM arguitur, quia reddenti debitum recipiens non tenetur ad aliquam recompensationem. Sed si vsurarius nō repetat vsuras, aut si eas receperit, tamen eas restituit nihil facit nisi abstinere ab indebito, vel reddere quod est alteri debitum, ergo nulla recompensatio debet ei fieri.

4. RESPONSIÓ. Dicendum est simpliciter q̄ vsurario tradenti mutuum vsuris non tamen vsuras repetenti

